

Tisková zpráva, 11. června 2015

Dnešní Evropané přišli v době bronzové z oblasti Kavkazu

Obyvatelé dnešní Eurasie podle rozsáhlého výzkumu mezinárodního týmu vědců, k němuž přispěl i archeolog Jan Kolář z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity (MU), vděčí za svou genetickou výbavu lidem, kteří do Evropy přišli v době bronzové z oblasti Kavkazu. Na základě studia genomu 101 lidských jedinců z archeologických výzkumů z území od Dánska a Německa až po Altaj na Sibiři odborníci zjistili, že dnešní euroasijské populace jsou geneticky mnohem bližší těm z doby bronzové, než předchozím neolitickým zemědělcům či mezolitickým lovcům a sběračům. Významný objev zveřejnil včera prestižní časopis Nature.

Výzkum, který vedli badatelé na univerzitách v Kodani a Gothenburgu v rámci projektu financovaného European research council (ERC), se zabýval vznikem společností doby bronzové v období 3000-2000 př. n. l. „Doba bronzová znamenala v mnoha evropských regionech zásadní změny v uspořádání společnosti, vznikají decentralizované společnosti s nadregionální ekonomikou založenou na kovech. O původu změn na začátku doby bronzové se však vedly a vedou diskuze v tom smyslu, zda jsou jejich kořeny spíše v pomalém šíření myšlenek, zboží a lidí, nebo v rozsáhlých migracích skupin obyvatel,“ uvedl Jan Kolář z Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty MU.

Část studie genů z lidských ostatků z počátku doby bronzové nyní podpořila myšlenku, že společenské změny s sebou přinesla migrace. Tomu může odpovídat i fakt, že počátek doby bronzové je spojován s šířením indoevropských jazyků. Výsledky genetické analýzy nebývalého množství vzorků ukazují, že na začátku doby bronzové se v DNA populací severní i střední Evropy objevuje impuls z oblasti Kavkazu. „V archeologii bychom jej mohli spojovat s expanzí jámové kultury z oblastí černomořských a kaspických stepí. Lidé této kultury však odcházeli i na východ a na začátku doby bronzové se tak geneticky propojily oblasti od Skandinávie po Altaj,“ řekl Kolář.

Výzkum genomu lidí doby bronzové sebou přinesl i další zajímavé a nečekané objevy. Jedním z nich je to, že geneticky zakódovaná tolerance laktózy byla v době bronzové ve střední Evropě velmi nízká. Naopak u stepních populací jámové kultury je vysoká, což naznačuje, že právě díky této pravěké expanzi se v evropské genetické informaci laktózová tolerance rozšířila. „Migrace z doby před zhruba pěti tisíci lety tak můžeme dát nejen do souvislosti se společenskými změnami, šířením indoevropských jazyků, ale i schopností trávit mléko v dospělém věku,“ dodal Kolář.

Kontakt: Jan Kolář, mobil: 732169102, e-mail: janik.kolar@seznam.cz

Tereza Fojtová, tel: 549 49 49 49, mobil: 724517335, E-mail: fojtova@muni.cz

Masarykova univerzita byla zřízena zákonem ze dne 28. ledna 1919 jako druhá česká univerzita. V době založení měla čtyři fakulty – právnickou, lékařskou, přírodovědeckou a filozofickou. V současnosti má devět fakult a 37 000 studentů. Více informací na <http://www.muni.cz> a <http://online.muni.cz>.

